

Begrijpend en studerend lezen
leerlingmateriaal proefles
instructieles

5

grip
op lezen

MALMBERG

1 Een pizza-lied

Mijn vader maakt muziek.
 Hij kan niet anders.
 Componist is zijn beroep.
 Hij verzint muziek die er eerst niet was.
 Dat gaat vanzelf, het is een drang.
 Dieren hebben ook een drang:
 een vogel legt een ei en
 een vos jaagt op konijnen.
 En mijn vader? Die bedenkt muziek.
 Hij verzint het en schrijft het op.
 Zo simpel is het.

Muziek kan over alles gaan, zegt mijn vader.
 Het maakt niet uit wat.
 Over liefde of verdriet.
 Over de zomer of lopen door de regen.
 Wat dan ook.
 Eerst geloofde ik dat niet.
 En toen testte ik het uit.
 Ik vroeg of het ook over pizza kon gaan.
 Ik ben namelijk gek op pizza.
 Mijn vader zei niks.
 Hij wiebelde met zijn hoofd
 en tikte met zijn voet op de grond.
 'Wat doe je, pap?' vroeg ik.
 'Ssst!' zei hij. 'Ik componeer.'
 Toen hij klaar was met bedenken,
 liet hij het horen op zijn saxofoon.
 Dat is het instrument waar hij op speelt.
 Hij blies met een lachende mond.
 Dat hoort zo bij saxofoon.
 'Tet tatata trr trrr!'
 Het klonk knapperig en sappig tegelijk.
 Precies zoals een pizza smaakt, vond ik.

Mijn vader is een super componist!

2 Muziekschrift

Mijn vader tekent zwarte kriebels.
Het lijken net mieren
met grote ronde koppen.
'Lukt het, pap?' vraag ik.
'Ja, ik hang de muzieknoten aan de
waslijn!'

Mijn vader schrijft de bedachte muziek
op speciaal papier.
Er staan lange zwarte lijnen op,
steeds vijf lijnen bij elkaar.
Notenbalk heet zo'n setje van vijf.
Niks waslijnen!
Dat is een grap van mijn vader.
Mijn vader weet hoe de muziek klinkt.
Hoog, laag, snel, langzaam, kort of lang.
Allemaal tonen zijn dat.
Bij een hoge toon komt de noot
aan de bovenste van de vijf lijnen.
Een lage komt juist onderaan.
Bij elke toon hoort een noot.
Die zet hij op papier.

Dat heet muziekschrift.
Op de lijnen schrijf je de muziek.
Mensen hebben ooit
met elkaar afgesproken,
waar elke toon moet komen staan.
En hoe ze eruit zien.

Eigenlijk lijkt het wel op schrijven.
Als mijn juf een woord opleest,
hoor ik allemaal klanken.
En die schrijf ik op in letters.
Dat is ook zo'n afspraak.
Als de juf 'zwarte kater' zegt,
kán ik opschrijven: 'zaterw ktrae'.
Maar probeer dat maar eens
uit te spreken.
Niemand die snapt
welk beest dat is.
Hou je bij letters en muzieknoten
dus maar aan de afspraken.
Dat is wel zo handig!

3 In gesprek

'Pompom ta-domm ...' mompelt mijn vader in zichzelf.
'Wat doe je, pap?' Ik ben nieuwsgierig.
'Ik componeer een muziekstuk voor saxofoon en piano.'
Mijn vader is gek op zijn blaasinstrument.
Maar piano-spelen kan hij ook goed.
Hij kan razendsnel over de toetsen gaan.
Dat klinkt mooi en luid op onze vleugel.
'Wat staat daar?' Ik wijs op het muziekpapier.
'Wat de piano en saxofoon tegen elkaar zeggen.'

'Kunnen instrumenten dan met elkaar praten?' vraag ik.
'Niet echt!' lacht mijn vader.
'Maar het lijkt er vaak wel op.
Het ene instrument begint bijvoorbeeld met 'ti-die-die?'
Dan komt het andere instrument met 'doe doeoee!'
Best handig, dat muziekschrift.
Zo kan een ander jaren later
nog steeds lezen en spelen
wat mijn vader op het muziekpapier schreef.

Doel van de les:

Je leert wat je kunt doen als je iets niet snapt in de tekst.

➔ **Lees tekst 1.**

1 In de tekst staat: 'En toen testte ik het uit.'

Wanneer test je iets uit?

Kruis het juiste antwoord aan.

- Als ik iets zeker weet.
 Als ik iets niet zeker weet.

2 Muziek kan overal over gaan, vindt vader.

'En toen testte ik het uit,' zegt het kind.

Wat kan het kind ook zeggen?

Kruis het juiste antwoord aan.

- 'En toen keek ik of dat wel klopte.'
 'En toen keek ik of mijn vader muziek maakte.'

3 **Wat voor werk doet een componist?**

Kruis het beste antwoord aan.

- Een componist wiebelt met zijn hoofd.
 Een componist bedenkt nieuwe muziek.
 Een componist maakt pizza-liedjes.

➔ **Lees tekst 2.**

4 **Maak de zin af.**

De zwarte kriebels die vader tekent, zijn net

.....

5 **Kruis het juiste antwoord aan.**

Als een componist muziek verzint ...

- schrijft hij dat in muzieknoden op papier.
 heeft hij mieren met ronde koppen nodig.

➔ **Kijk naar het bovenste plaatje bij tekst 2.**

6 **Wat is dit?**

Kruis het juiste antwoord aan.

- een grap een notenbalk
 een waslijn een rekenschrift

7 Stel: je bent vergeten wat een notenbalk precies is.

Kijk terug in de tekst.

Welke informatie vind je in de tekst?

Kruis de juiste antwoorden aan.

- Het is een setje van vijf lijnen.
 Op een notenbalk schrijf je muziek.
 Je kunt er de was aan ophangen.
 Hoge tonen schrijf je op de bovenste lijn.
 Je kunt het vergelijken met zwarte kriebels.

8 Kijk goed naar de tekening.

Trek een lijn van elk woord naar de juiste plek.

• hoge toon

• lage toon

➔ **Lees tekst 3.**

- 9 Vader zegt: 'Ik componeer een muziekstuk.'
Kijk terug in tekst 1.
Wat is componeren? Schrijf op.

Componeren is

.....

.....

.....

- 10 **Waar is muziekpapier voor bedoeld?**
Kruis het juiste antwoord aan.

- om muziek op te schrijven
- om instrumenten met elkaar te laten praten
- om een tekst op te schrijven

KIJK TERUG

- 11 Stel: je weet niet zo goed wat een vleugel is.
In het leesboek en het werkboek staat informatie.
Welke informatie krijg je over een vleugel?
Kruis de juiste antwoorden aan.

- de foto van een vleugel in het leesboek
- de uitleg van het woord in het woordenboek
- de uitleg van het woord in het werkboek
- ik snap al een stukje van het woord

EXTRA **

- 12 **Bedenk nog meer woorden met 'muziek' erin.**
Schrijf er zoveel mogelijk op.

muziekschrift

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Woorden:

- de saxofoon:** een metalen blaasinstrument met kleppen
- de notenbalk:** vijf lijnen onder elkaar waar je muzieknoden op schrijft
- de toon:** een klank van een bepaalde hoogte. Je maakt hem met je stem of een instrument.
- de vleugel:** een grote piano met een liggende klankkast. Je zet de klep schuin omhoog als je speelt.

Hoe zit het:

- de opmaak:** de vorm van een tekst
- de alinea:** een stukje tekst dat op een nieuwe regel begint en doorloopt tot de volgende nieuwe regel
- het kopje:** de titel van een stukje tekst
- het tekstblokje:** een stukje tekst in een grotere tekst
- de witregel:** een lege regel tussen stukjes tekst